

עקרון הכרעת הרוב ושמירה על זכויות המיעוט

חורף עח

הצג את המושג עריצות הרוב.

הסבר כיצד החשש מפני עריצות הרוב בא לידי ביטוי בקטע.

פרק שלישי (24 נקודות)

קרא את הקטע שלפניך, וענה על שתיים מן השאלות 13-15.

אמנת האו"ם למאבק בגזענות קובעת כי לכל אדם יש זכות שלא להיות קורבן לאפליה על בסיס גזע או שייכות אתנית. יש להדגיש כי המלחמה בגזענות אינה קשורה רק למחויבות לערכים דמוקרטיים, אלא היא גם ערך חשוב בדתות רבות בכלל ובמורשת היהדות בפרט. הכבוד לכל אדם באשר הוא, ולא משנה לאיזה גזע, לאום או מגדר הוא משתייך, הוא ערך בסיסי במסורת היהודית. מסורת זו היא התשתית לדמותה היהודית של מדינת ישראל, והיא באה בה לידי ביטוי נרחב במרחב הציבורי. לכן השמירה על כבוד האדם היא מרכיב חשוב גם בזהות היהודית של מדינת ישראל וגם בזהותה כמדינה דמוקרטית המממשת את זכותו של העם היהודי להגדרה עצמית.

המוסר היהודי דורש מאיתנו לנהוג בכבוד כלפי המיעוטים שאינם משתייכים לקבוצות הגדולות והחזקות בחברה ולהימנע מפגיעה בהם ובזכויותיהם. לצערי, בחברה הישראלית יש גזענות וניכור, והתפתחו בה דעות קדומות כלפי כמה קבוצות בחברה. נוצרה אווירה המצדיקה שיפוט של אנשים רק על סמך השתייכותם לקבוצה או למגזר כזה או אחר — דתיים מתנהגים ככה, חילונים אחרת, כל הערבים הם כאלה וכל העולים ממדינה מסוימת הם "אותו הדבר". לדעתי, עלינו להיאבק בתופעות אלה, לנהוג בכבוד כלפי כל המגזרים בחברה הישראלית ולהימנע מפגיעה בהם ובזכויותיהם, במיוחד בחלשים ובקטנים שבהם.

עם הקמתה של מדינת ישראל נעשה בה ניסיון להעלים בכור ההיתוך את השונות, לגשר על הפערים וליצור אחידות בין תושבי המדינה. התפיסה השלטת הייתה שככל שתהיה פחות שונות — כך יימנעו שסעים בחברה. אולם מדיניות כזו ההיתוך לא השיגה את מטרתה. יתר על כן, ניסיון החיים המשותפים שלנו גרם לנו להבין, כיחידים וכחברה, שהשוני הוא שמיחד אותנו. לכן אני סבור שלא את השוני עלינו להעלים כי אם את הדעות הקדומות כלפי אחרים, וכי אנחנו חייבים להתחשב בצורכי האחר ובדעותיו ולהימנע מפגיעה בהם. כך ניצור חברה מוסרית וצודקת יותר וחיים משותפים ויציבים. (מעובד על פי ד' גולדמן, מלחמה בגזענות — שאלה יהודית, אתר ישראל היום, 21 במרס 2017)